

DR. PERENDY MÁRIA

egyetemi docens

(1923 – 2013)

2013. november 28-án, életének 91. évében elhunyt Dr. Perendy Mária tanárnő, az ELTE TTK nyugalmazott egyetemi docense. A gyászír a nyugdíjas évek békés nyugalmát és a gondoskodó családi környezetet jelentő Nyugat-Magyarországon, a helyi sajtóban, a Vas Népében jelent meg, így bizonyára azok közül is nagyon kevesen értesültek róla, akik közvetlenül, vagy közvetve ismerték **Mária nénit**.

Szűk családi és tisztelői körben, 2013. december 10-én búcsúztatták el és helyezték végső nyughelyére Velem község temetőjében, szeretett bátyja mellé.

Akik a múlt század 70-es és 80-as éveiben biológiából felvételiztek, orvosi, tanári, kutatói vagy agrár pályára készültek, jól ismerik Perendy Mária munkáit, melyek széles körben segítették a továbbtanulókat, az egyetemekre való bejutást. Mi is, akik biológiatanárnak készülve használhattuk könyveit. Sőt nekünk abban is részünk lehetett, hogy akkor zártuk egyetemi tanulmányainkat, amikor Mária néni az ELTE Természettudományi Karának Biológiai Szakmódszertani Csoportja vezetőjeként dolgozott. Pontosán abban az évben vonult nyugállományba, így azt is mondhatjuk, hogy utolsó tanítványai lehettünk 1983/84-es tanévben.

Akik akkor ismertük, nem is tudtuk, hogy milyen tanári pályát járt be addigra Mária néni. Mi előzte meg az egyetemi docensi beosztását, milyen út vezetett odáig. Egy 1974-ből származó önéletrajzában, melyet az ELTE Növényélettani Tanszékére való pályázatának benyújtásakor készített, ezt olvashatjuk: „Minden iskolatípusban tanítottam: nevelőotthonban, általános iskolában, napköziben, tanítóképzőben, gimnáziumban. Tanár, vezetőtanár és szakfelügyelő voltam a 21 éves tanári működésem alatt. Tapasztalatszerzésre – szakmailag, emberileg – bőségesen adódott alkalom.”

Perendy Mária 1923. március 31-én született Jánosházán. Bár édesapja korai halála miatt roppant nehéz körülmények között nevelkedtek testvéreivel, iskolai eredményei kiválóak voltak. Szociális segélyezés révén, Budapesten tanulhatott 11 éves korától kezdődően.

A gyermekek érdekeinek védelme, segítése motiválta, gyermekbírónak készült. Ezért választotta érettségi után a Jogtudományi Egyetemet, melyet jeles eredménnyel végzett. Anyagi okokból azonban kénytelen volt megszakítani tanulmányait. Gyors- és gépírást tanult, ezzel tudott pénzhez jutni, ahogyan ő írta: „tőkét teremteni”. Már ekkor foglalkozott magántanítványokkal, és ekkor döntött úgy, hogy inkább tanár lesz. A továbbtanulásra gyűjtötte pénzét. A Polgári Iskolai Tanárképzőben biológia-földrajz szakra jelentkezett, melyet munka mellett jeles eredménnyel végzett el. Ennek ellenére gép- és gyorsíróként, majd könyvelőként tudott elhelyezkedni a Nemesacél és Szerszámkészítő Vállalatnál. Innen nyílt lehetősége előbb az úgynevezett Szabadlevegős Gyermekotthon nevelőtanári, majd onnan pedig a Budapesti Tanítóképző szaktanári állását elnyerni. A következő állomása a Táncsics Mihály Gimnázium volt. A középiskolai tanítás mellett biológus szakfelügyelői állást látott el. Életrajzában külön megemlíkezik arról a három évről, amikor mint külső vezetőtanár taníthatott az ELTE felkérésére: „Ez volt tanári működésem legszebb három éve”. 1959-től másfél évtizedig vett részt a Budapesti Orvostudományi Egyetem előkészítő és felvételiztető munkájában. Közben, 1962-ben a Debreceni Egyetemen növénytanból doktorált.

Dr. Perendy Mária 1974-től nyugdíjba vonulásáig, 1983-ig volt az Eötvös Loránd Tudomány Egyetem szak módszertani csoportvezetője. Ebben az időszakban foglalkozott közvetlenül a tanárjelöltekkel. Az addigra már a közismertté vált könyveiből, továbbtanulásra felkészítő munkáiból készültek a középiskolások az egyetemekre. Az egyetemi oktatás évei során azokat a gondolatait igyekezett elhivatottan átadni, melyről leginkább megfélekednek a hivatalos tankönyvek, illetve ha írnak is róluk, a példaként szolgáló személyes közvetítés hiányában nem hitelesek.

Mérhetetlen gyermekszerepet jellemezte. A tanárjelöltekben igyekezett tudatosítani, hogy minden tanítványukra úgy nézzenek, hogy az valakinek az édes gyermeke, legféltettebb kincse. 1974-es életrajzában így ír: „A szürke hétköznapok és a munkába feledkezett magány mellett megmaradtam vidám lelkületű és mindig újra- és újrakezdő embernek”. A „munkába feledkezett magányában” 1963-tól folyamatosan alkotott, publikált. Az évtizedeken keresztül használt könyvein – így például *Biológiai önképző*, *Biológiai korrepetitor*, *Biológiai gyakorlatok kézikönyve* – kívül folyamatosan publikált a *Biológia tanítása*, a *Könyv és Nevelés*, a *Szaktudományi Közlemények*, valamint a *Felsőoktatási Szemle* hasábjain. A hetvenes évek végén az akkori NDK azonos témakörű szak módszertani folyóirataiban is jelentek meg tanulmányai.

A biológia tanításában kiemelten fontosnak tartotta a szemléltetést és a kísérletezést. Ezek mellett a logikus gondolkodást igénylő örökléstan megértését és megtanulását segítő feladatgyűjtemények összeállítása is szívügye volt.

Született és elkötelezett tanár volt, a hivatás legnemesebb értelmében. Sokan hálával gondolunk rá. Nyugodjék békében a Kőszegi-hegység kis falujának temetőjében. A családi és baráti kapcsolatokon kívül bizonyára nem véletlenül élt – gyakorta visszavonultan – itt, az Alpokalja nyugalmában, a kőszegi erdők és hegyek között.

Ha erre jár valaki, aki ismerte, nem kell virágot szakítani a sírjára, az ott nyílik a réteken. A főhajtás, az emlékezés viszont kijár, akkor is, ha ő nem várt mást, csupán a tanár iránti tiszteletet, amit az emberi és szakmai értékei és nem az oklevele alapján érdemel ki egy pedagógus.

Mándics Dezső
biológia szakos vezetőtanár
ELTE Radnóti Miklós Gyakorló
Általános Iskola és Gyakorló Gimnázium

Dr. Szinetár Csaba
főiskolai tanár
NyME TTK Állattani Tanszék

Budapest – Szombathely, 2014. február 22.